

RESEARCH OUTPUTS / RÉSULTATS DE RECHERCHE

Neerlandistiek Mondiaal

van Erve, Iris; Vanparys, Johan

Publication date:
2018

Document Version
le PDF de l'éditeur

[Link to publication](#)

Citation for published version (HARVARD):

van Erve, I & Vanparys, J 2018, *Neerlandistiek Mondiaal: Verslag veldonderzoek internationale neerlandistiek*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

NEERLANDISTIEK MONDIAAL

verslag veldonderzoek
internationale neerlandistiek



INHOUD

5 Inleiding

9 1. Docenten/Onderzoekers

- 9 1.1 Blick naar buiten
- 10 1.2 Motivatie
- 11 1.3 Financiering
- 11 1.4 Contact Nederland/Vlaanderen

13 2. Studenten

- 13 2.1 Wereldwijd
- 15 2.2 Economie

17 3. Alumni

20 4. Regioplatform

21 5. Leermiddelen

23 6. IVN

- 23 6.1 Imago
- 24 6.2 Internationale Neerlandistiek, Lage Landen Studies, VakTaal
- 25 6.3 Nieuwsbrief
- 25 6.4 Website
- 27 6.5 Facebook, Twitter of LinkedIn
- 27 6.6 Colloquium Neerlandicum

28 7. Samenvatting

- 28 7.1 Internationale neerlandici
- 28 7.2 Imago IVN
- 29 7.3 Troeven en bedreigingen

30 Leden Raad van Advies veldonderzoek internationale neerlandistiek

31 Respons

31 Colofon

NEERLANDISTIEK MONDIAAL

verslag veldonderzoek
internationale neerlandistiek

– mei 2018 –



*De IVN is een internationaal podium
voor de neerlandistiek met meer dan 600 leden
binnen en buiten het taalgebied.*

www.ivn.nu

INLEIDING

In de zomer van 2017 heeft de IVN met een subsidie van OC en W een veldonderzoek uitgevoerd naar de staat van de internationale neerlandistiek. Naar aanleiding van dit onderzoek hebben we dit verslag gemaakt. Het verslag laat zien waarom studenten overal ter wereld Nederlands studeren en hoe docenten wereldwijd zorgen dat dit mogelijk is. Samen vormen zij een wereldwijd netwerk dat toont dat Nederlands een wereldtaal is met mondiale economische en culturele betrekkingen.

Ook bevat het verslag vragen en behoeften van de neerlandistiek wereldwijd. We hebben gerichte vragen gesteld over het functioneren van de IVN om te bepalen of de vereniging voldoet aan de behoefte van de leden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen ons helpen om onze leden en het veld nog doelmatiger te bedienen.

Op basis van dit veldonderzoek is ook een rapport voor de Nederlandse en Vlaamse politiek verschenen: 'De staat van het Nederlands in de wereld'. Dit rapport is expliciet gericht op de overheden en is vooral een oproep tot het investeren in de internationale neerlandistiek. Het rapport is in december 2017 aan de voorzitter van het IPC aangeboden in de Eerste Kamer in Den Haag.

In 'De staat van het Nederlands in de wereld' betogen we dat de internationale neerlandistiek een Europees/wereldbreed netwerk biedt waar-

van Vlaanderen en Nederland gebruik kunnen maken om kennis over de Nederlandse taal en Nederlandstalige culturen voor andere culturen zichtbaar en van belang te maken. We betogen ook dat IVN-leden daartoe alle mogelijkheden bieden: academisch geschoolde neerlandistieke experts kunnen in economische, diplomatieke en culturele zin door hun contacten en activiteiten op cruciale plaatsen en momenten de brug tussen Vlaanderen, Nederland en de rest van de wereld vormen. Voor dit netwerk vragen we financiering en politieke steun.

Voor het rapport is een (digitale) kaart gemaakt van alle plekken in de wereld waar hoger onderwijs Nederlands wordt gedoceerd; deze kaart is nog steeds in progressie. Dit geeft aan dat de wereldwijde neerlandistiek beweegt en leeft.

Om het onderzoek, het rapport en de aanbevelingen een plek en vervolg te geven start de IVN in 2018 met het uitvoeren van het 'toekomstproject'. Hiervoor hebben in de loop van 2017 gesprekken plaatsgevonden met de Taalunie. Dit project kent zijn beslag in o.a. rondetafelgesprekken waarvan de eerste zullen plaatsvinden in 2018.

Voor dit veldonderzoek is intensief samengewerkt met de adviesraad van het onderzoek. In deze raad hadden vertegenwoordigers van alle regio's zitting. De IVN is deze adviesraad zeer erkentelijk en heeft deze samenwerking als zeer positief en prettig ervaren.

Mede namens het bestuur van de IVN,

*Iris van Erve
Directeur*



“De Nederlandse taal is meer dan alleen een taal. Buiten Nederland betekent het Nederlandstalige aanwezigheid, de representatie van Vlaanderen en Nederland in de breedste zin.”



1. DOCENTEN/ONDERZOEKERS

1.1 Blik naar buiten

Het grootste deel van de internationale docenten neerlandistiek heeft op andere universiteiten gewerkt. Waar we hieronder ‘docenten’ schrijven, bedoelen we in veel gevallen docent/onderzoekers. De meeste docenten hebben ook een aanstelling als onderzoeker, of doen onderzoek dat niet door hun universiteit betaald wordt. Bovendien is ook een deel van de docenten actief als vertaler.

Binnen het onderwijs behandelen docenten een grote hoeveelheid verschillende onderwerpen, vakgebieden en thema’s. Bovendien worden deze thema’s en onderwerpen vanuit onverwachte hoeken bekeken.

“De veelheid aan (sub)disciplines en de uiteenlopende academische en culturele achtergronden van de internationale neerlandici kan de wetenschap bevorderen.” (Tsjechië)

De taken van een internationale docent neerlandistiek omvatten zeker niet alleen onderwijs en onderzoek.

Een docent ziet vertalen en cultureel werk als onderdeel van het docentschap in de internationale neerlandistiek. Hiermee draagt hij/zij de Neder-

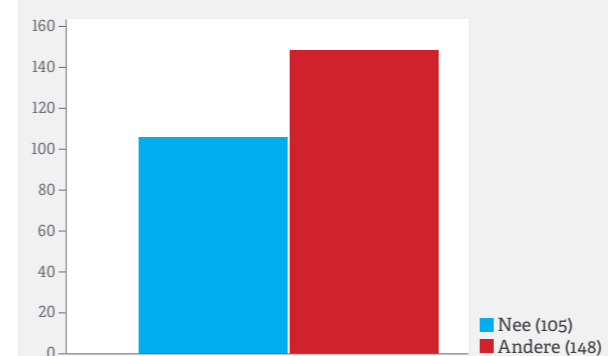
landse en Vlaamse cultuur uit en verspreidt de taal. Internationale vertegenwoordiging wordt genoemd als een aparte, belangrijke taak. Een steentje bijdragen aan de meertaligheid van de wereld wordt beschouwd als een groot goed.

“De Nederlandse taal is meer dan alleen een taal. Buiten Nederland betekent het Nederlandstalige aanwezigheid, de representatie van Vlaanderen en Nederland in de breedste zin. [...] Door de vakgroep Nederlands hebben onze studenten een band met Vlaanderen en Nederland.” (Tsjechië)

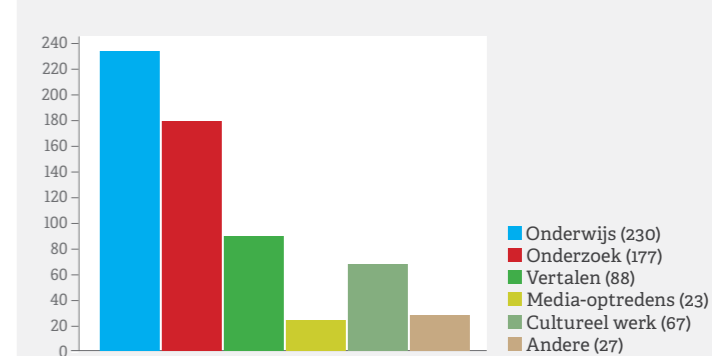
Bijna de helft van de docenten neerlandistiek heeft meerdere keren per maand contact met collega’s neerlandistiek aan andere universiteiten (binnen en buiten het eigen land). Nog eens een derde van de docenten heeft om de paar maanden contact met collega’s neerlandistiek buiten de eigen universiteit.

Hiernaast heeft bijna driekwart van de docenten neerlandistiek meerdere keren per maand contact met collega’s in andere vreemde talen of van een andere opleiding aan de eigen universiteit. Docenten neerlandistiek zoeken en onderhouden dus actief contact met docenten neerlandistiek in andere landen en met docenten van andere disci-

figuur 1: Heeft u ook op andere universiteiten/bij andere instituten als docent/onderzoeker gewerkt?



figuur 2: Met welke activiteiten op het gebied van neerlandistiek houdt u zich bezig?



plines. Zo houden ze het vak levendig en leren ze van elkaar.

Ook hebben docenten neerlandistiek frequent contact met instituten buiten de universitaire wereld: eigen overheidsinstellingen die verantwoordelijk zijn voor cultuur of onderwijs (bijna de helft om de paar maanden of vaker), vertalers (45% om de paar maanden of vaker), cultuurinstituut in eigen land (ruim een derde om de paar maanden of vaker), bedrijven (een derde om de paar maanden of vaker) en ambassades (een kwart om de paar maanden of vaker). De respondenten beschouwen hun contacten als divers en voldoende frequent. Ze zouden ze alleen nog willen uitbreiden naar meer contact met mensen die leermiddelen ontwikkelen en met niet-universitaire onderzoeks-/onderwijs-/culturele instellingen in Nederland/Vlaanderen.

Docenten neerlandistiek zijn zeer actief in het uitdragen van de Nederlandse en Vlaamse cultuur. Behalve de ondervraagde culturele activiteiten worden nog filmavonden, rondleidingen,

workshops, uitwisselingen, conversatielessen, studiedagen en wedstrijden (gedichtenwedstrijden, studentendictees) georganiseerd.

1.2 Motivatie

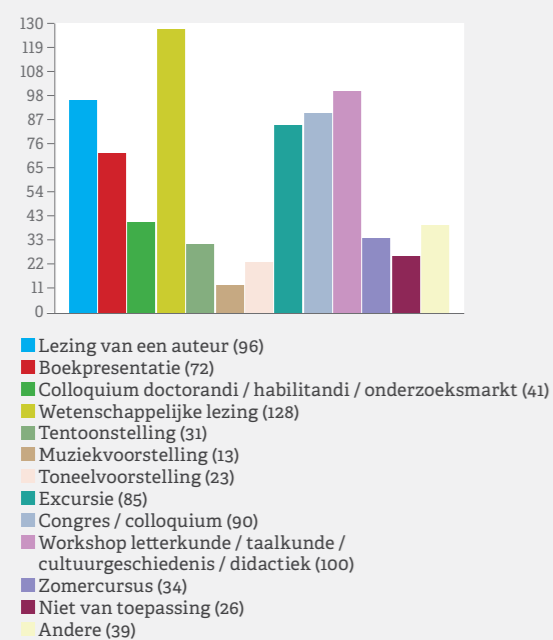
Alle activiteiten zoals genoemd in paragraaf 1.1 maken de taak van de docent omvangrijk, maar houden deze ook divers. Op de vraag wat een internationale docent neerlandistiek interessant vindt aan zijn/haar werk, komt als antwoord 'de veelzijdigheid ervan' veel voor. Behalve het contact met studenten wordt ook het contact met collega-docenten/onderzoekers in andere landen en de kennisdeling die hiermee gepaard gaat genoemd als grote winst. Het op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom de taal en literatuur van het Nederlands, in Nederland/Vlaanderen maar ook daarbuiten, houdt de docent enthousiast over zijn/haar vak. De motivatie van internationale studenten om Nederlands te leren en te bestuderen wordt beschouwd als uniek en een zeer groot compliment voor de Nederlandse taal en Nederlandstalige literaturen. Docenten zien het als een uitdaging om het Nederlands te promoten, maar zeggen ook ronduit dat dit heel veel werk is. Met name kleinere afdelingen moeten op veel gebieden actief zijn en zijn afhankelijk van steun vanuit het taalgebied in de vorm van zomercursussen voor studenten, docenten nascholing en promotiemateriaal.

‘Uitdragen van de Nederlandse taal en cultuur op een universiteit waar 70 andere talen worden gedoceerd. Er is daardoor veel dialoog over wat ‘jouw’ taal uniek en interessant maakt met zowel collega’s als docenten.’

‘Er zijn veel boeken, tijdschriften, wetten en archieven in het Nederlands. Vanwege onvertaalbare Nederlandse bronnen is het volgens mij belangrijk deze taal te leren.’

‘Dat je een andere cultuur en mentaliteit kan voorstellen aan de studenten is ook heel spannend. Daar leer je zelf heel erg veel van.’

figuur 3: Welke activiteiten op het gebied van de neerlandistiek aan uw universiteit heeft u de afgelopen twee jaar (mede) georganiseerd?



De docenten zijn dan ook het meest trots op de voortgang die hun studenten boeken, de motivatie die ze bij hen levend houden. Ook zijn ze trots op hun internationale samenwerking, op de wereldwijde verspreiding van 'onze' taal en literatuur en dat ze hier medeverantwoordelijk voor zijn. Uiteraard noemen zij ook eigen publicaties, boeken en vertalingen als zaken om trots op te zijn, als ook het uitbouwen van het vak Nederlands en/of het proberen dat vak te verankeren bij de eigen universiteit.

‘Dat ex-leerlingen in Nederland mij berichten dat zij het Nederlands heel vaak schriftelijk beter beheersen dan de Nederlandse studenten en dat ze het werk van hun collega’s soms moeten nakijken op fouten terwijl het Nederlands niet de moedertaal van deze ex-leerlingen is.’

‘Waar oud-leerlingen terecht komen en zich mee bezighouden zoals tolken op regeringsniveau.’

‘De internationale neerlandistiek gaat over discipline- en landsgrenzen heen en dat maakt het vak uniek.’

‘Alumnus Gerdus Senekal heeft Nederlands gehad als deel van het verplichte curriculum. Hij heeft een tijd voor *LitNet* gewerkt, toonaangevend online tijdschrift voor de Afrikaanse literaire wereld, met een afdeling Neerlandistiek. Werkt momenteel bij een private Afrikaanse universiteit waar hij o.a. een intensieve kennismakingstoer door Nederland en Vlaanderen organiseert voor een selecte groep topstudenten. Dit zijn studenten in de richting van marketing en economie, en Nederland en Vlaanderen zijn hun eerste internationale aanknopingspunten.’ (Zuid-Afrika)

1.3 Financiering

Uit het veldonderzoek blijkt onomstotelijk dat de internationale neerlandistiek wordt gedragen door de docenten. Hun enthousiasme en inzet zorgt voor gemotiveerde studenten, verspreiding

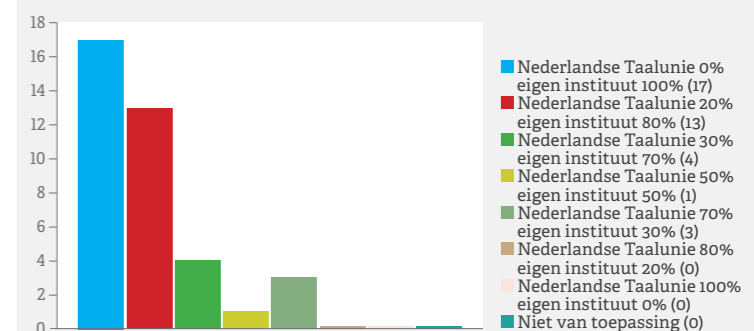
van de Nederlandse taal, literatuur en cultuur. Samen vormen deze docenten en studenten een wereldwijd netwerk van hoogopgeleide neerlandici. Verder blijkt uit het veldonderzoek dat er fors geïnvesteerd wordt door de universiteiten waaraan ze verbonden zijn. Ruim 70% van de docenten geeft aan dat hun volledige salaris door de universiteit waar ze werken wordt betaald. Het merendeel van de universiteiten verzorgt kantoorruimte, onderwijsruimte, bibliotheekfaciliteiten, gebruik van de universitaire infrastructuur en gebruik van ICT-faciliteiten.

De grootste financier buiten de eigen universiteit is de Taalunie. Dit geldt voor zo'n 55% van de ondervraagde docenten. Bijna 45% van de docenten geeft echter aan dat de Taalunie niet bijdraagt aan hun activiteiten. Ruim een derde antwoordt dat de bijdrage van de Taalunie ongeveer 20% is versus 80% door de eigen instelling.

1.4 Contact Nederland/Vlaanderen

Meer dan de helft van de docenten neerlandistiek gaat vaker dan twee keer per jaar naar Nederland of Vlaanderen voor een werk- of privébezoek. Een derde van de internationale docenten gaat zelfs meer dan vijf keer per jaar naar Nederland of Vlaanderen. Bijna iedereen (95%) raadt Nederland en/of Vlaanderen aan als vakantiegebied.

figuur 4: Als u de bijdrage van uw instituut in geld zou moeten uitdrukken en zou moeten afzetten in een percentage tegenover de bijdrage van de Nederlandse Taalunie, op welke verhouding komt u dan uit?



“In mijn regio is Nederlands belangrijk om een baan te krijgen.”



2. STUDENTEN

2.1 Wereldwijd

Bijna alle internationale studenten neerlandistiek geven aan dat zij uit interesse voor de Nederlandse taal en cultuur Nederlands zijn gaan studeren. Opvallend is dat ruim de helft van de studenten daarnaast economische motieven heeft: zij willen een baan en het studeren van Nederlands als middelgrote Europese taal van een divers cultuurgebied met een sterke economie biedt goede kansen op de arbeidsmarkt.

- In mijn regio is Nederlands belangrijk om een baan te krijgen.’ (Centraal Europa)
- Als student Internationale Betrekkingen vind ik dat de Nederlandse taal een voordeel kan zijn in mijn diplomatieke carrière.’ (Rusland)
- In de Mid-West zijn er vrij veel zogeheten ‘heritage’ studenten, kinderen van Nederlandse immigranten. Aangezien die studenten vanuit hun ouders, grootouders of nog verder terug in de

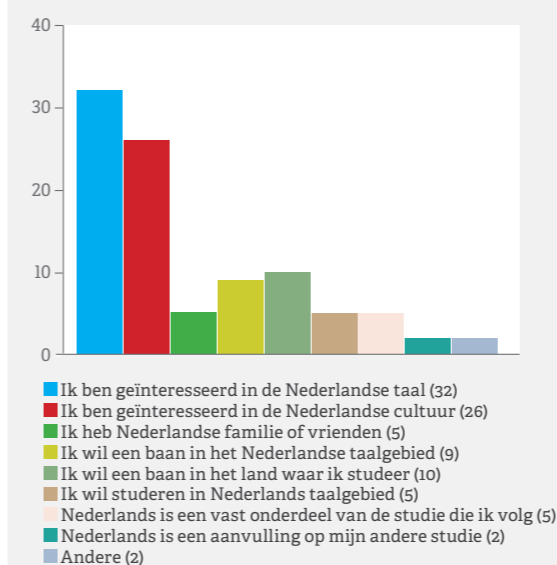
geschiedenis een band hebben met Nederland of Vlaanderen kiezen die studenten vaak voor de studie Nederlands.’ (Verenigde Staten)

Ook hier zien we dat studenten zich bezighouden met allerlei activiteiten rondom de studie Nederlands. Zij wonen lezingen bij en nemen deel aan culturele activiteiten. Ruim de helft van de studenten is zelf actief: zij organiseren evenementen en doen vrijwilligerswerk voor de studie zoals Open Dagen of promotieactiviteiten voor het Nederlands.

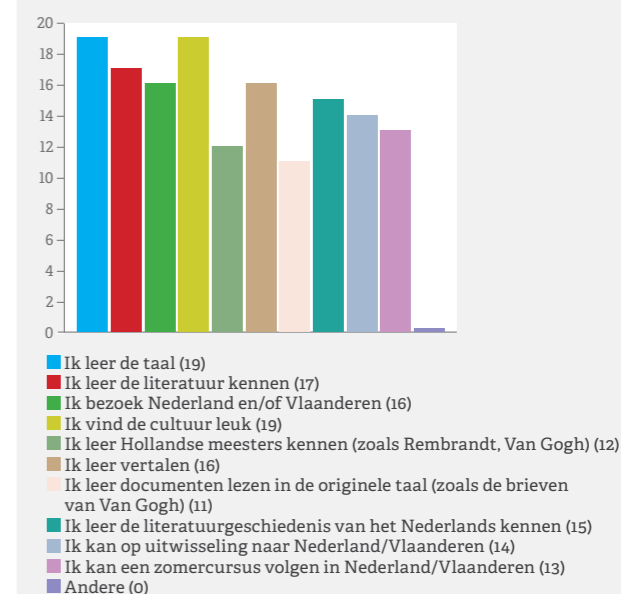
- Verschillende artikelen schrijven over de Nederlandse cultuur en literatuur voor het Servische publiek; werken als gids in Belgrado voor de Nederlandse studenten en/of toeristen (vrijwilligerswerk).’

Het internationale netwerk van docenten en studenten neerlandistiek wereldwijd is zeer actief te noemen. De studenten zijn inhoudelijk sterk

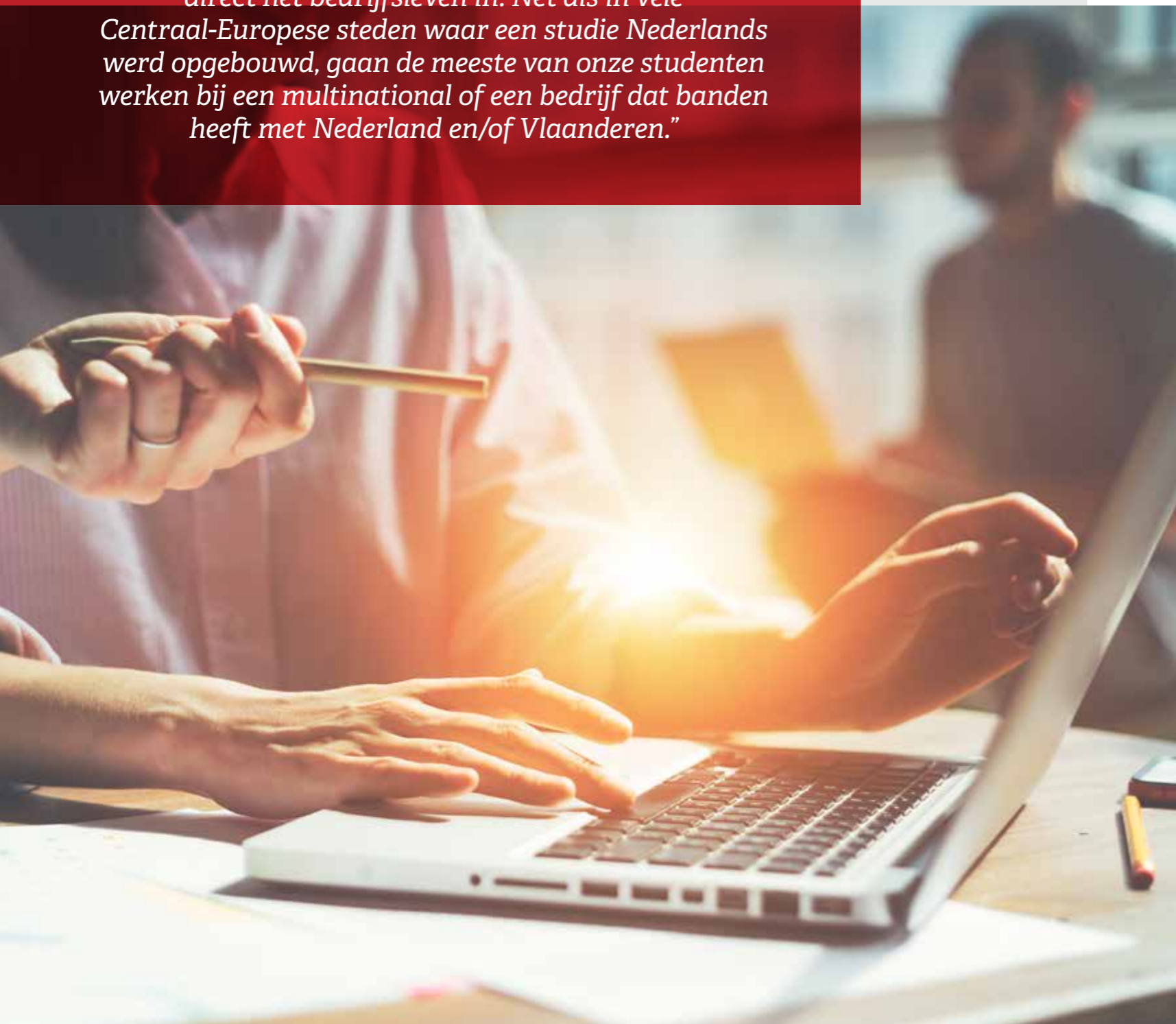
figuur 5: Waarom heeft u gekozen voor de studie of het vak Nederlands?



figuur 6: Wat vindt u interessant aan uw studie?



“Een aanzienlijk deel van de studenten gaat direct het bedrijfsleven in. Net als in vele Centraal-Europese steden waar een studie Nederlands werd opgebouwd, gaan de meeste van onze studenten werken bij een multinational of een bedrijf dat banden heeft met Nederland en/of Vlaanderen.”



betrokken bij het Nederlands en alles wat ermee te maken heeft.

Als nadeel van een studie Nederlands wordt genoemd dat er weinig beurzen zijn in vergelijking met andere talen. Ook geven studenten aan dat ze graag een groter aanbod van zomercursusplaatsen zouden zien. Hier ligt een direct verband met het belang dat de studenten hechten aan studieprestaties. Behalve op diploma's en eervolle vermeldingen zijn ze trots op de toekenning van een beurs of toelating voor een zomercursus. Verder is één student trots op het winnen van het Groot Dictee der Nederlandse taal in eigen land.

- “Ik mocht naar Vlaanderen gaan omdat ik hard gestudeerd heb.”
- “Tijdens de zomercursus heb ik zoveel dingen geleerd, zowel op academisch als op persoonlijk niveau: mijn Nederlands is beter geworden en ik kreeg ook de kans om cursisten uit verschillende landen te ontmoeten en de Nederlandse cultuur te beleven.”

2.2 Economie

De meeste studenten verwachten een baan te vinden die aansluit op hun studie. Ze willen graag vertaler worden, docent Nederlands in het middelbaar onderwijs in hun land, journalist van gebeurtenissen in Nederland en Vlaanderen (om verslag uit te brengen in eigen land), werken bij een Nederlands bedrijf, bij een uitgeverij werken of zelf een bedrijf starten.

- “Een aanzienlijk deel van de studenten gaat direct het bedrijfsleven in. Net als in vele Centraal-Europese steden waar een studie Nederlands werd opgebouwd, gaan de meeste

van onze studenten werken bij een multinational of een bedrijf dat banden heeft met Nederland en/of Vlaanderen.” (Slowakije)

- “In de toekomstige beroepspraktijk wordt kennis van het Nederlands hoog aangeslagen. [...] Niet alleen de concurrentiepositie op de arbeidsmarkt, maar ook de toegang tot professionele verdere ontwikkeling vereist een zeer geraffineerde kennis van het Nederlands.” (Aruba)
- “De meeste afgestudeerden vinden een baan met Nederlands als tolken en vertalers, docenten, bij de internationale departementen van de overheidsinstellingen, bij het Nederlands instituut in Sint-Petersburg, bij de Nederlandse en Belgische ambassades en consulaten en in het bedrijfsleven bij vestigingen of vertegenwoordigingen van de Nederlandse of Vlaamse ondernemingen, o.a. AKZO Nobel, ABN AMRO.” (Rusland)
- “In verschillende internationale organisaties, zoals de VN en UNESCO, zien we ook onze oud-studenten. Velen werken na hun studies bij Russische en internationale denktanks, zoals IMEMO (Instituut voor Wereldeconomie en Internationale Betrekkingen). Degenen die het Nederlands als hoofdvak hadden op de juridische faculteit, krijgen heel snel een baan in de grootste juridische firma's en de juridische afdelingen van transnationale corporaties.” (Rusland)

“Ik ben verantwoordelijk voor de hele tolkafdeling als Senior Project Manager Interpretation bij een internationaal bedrijf in het Verenigd Koninkrijk.”



3. ALUMNI

Uit de responsen van de groep alumni blijkt dat de studie Nederlands veel en gevarieerde mogelijkheden biedt. Alumni houden zich bezig met vertalen, onderwijzen, publiceren, het onderhouden van culturele en handelsbetrekkingen en het organiseren van culturele evenementen. Ze geven gastcolleges en workshops, managen een afdeling van een Nederlands bedrijf in het buitenland of zijn communicatieadviseurs bij Nederlandse bedrijven in het buitenland. Op ambassades staan neerlandici ambassadeurs en attachés bij. Ook worden banen genoemd bij bedrijven die e-learning ontwikkelen, bij toetsingsinstellingen, talentcentra en de onderwijsinspectie.

Genoemde werkgevers waar studenten Nederlands terecht komen:

IBM, Dell, ING, Quintiles, AT&T, Lenovo, Accenture, Deutsche Telekom, Henkel, Johnson Controls, Wizzair, eBay, Tessengerlo Chemie, Da Vinci software, Flanders Investment and Trade, Belgische Federale politie, Danubiana Meulenstein Art Museum, nieuwszender TA3, archief, rechtbank, AKZO Nobel, ABN AMRO, juridische kantoren, ambassade, Consulaat-Generaal, ministerie van Buitenlandse Zaken, MGIMO, MSU, SPbGU, MSLU, Benelux Centre van de Russische Staatsuniversiteit voor Humaniora, Nuffic, NESO, Mutch Dutch, VN, UNESCO, IMEMO.

“Ik vind de taal interessant en wilde graag een vak studeren waarmee ik later als lerares een goede kans zou hebben om een baan te vinden.” (Duitsland)

“Ik werkte op de HR-afdeling bij een internationaal bedrijf en voor een Nederlands bedrijf waar ik schriftelijke en telefonische communicatie verzorgde.”

“Ik heb als freelance vertaler bij het ministerie van Toerisme gewerkt.” (Indonesië)

“Nederland en België spelen een grote rol in Europees beleid en economie, hebben een rijke geschiedenis en cultuur. In mijn werk heb ik Nederlands nodig.” (Rusland)

“Ik ben verantwoordelijk voor de hele tolkafdeling als Senior Project Manager Interpretation bij een internationaal bedrijf in het Verenigd Koninkrijk.”

“Ik werk 20 uur per week in de boekwinkel Buchladen am Freiheitsplatz in Hanau en bovendien freelance in de boekenbranche (lectoraat, journalistiek, evenementen). Ik heb een literair evenement bedacht: ‘literair speeddating’. In twee uur stel ik twintig boeken voor: romans, gedichten- en verhalenbundels. Intussen ben ik ermee in vier boekwinkels geweest.” (Duitsland)

“Ik ben verantwoordelijk voor een privé kunstcollectie en ben aangesloten bij het Käthe Kollwitz Museum Keulen.” (Duitsland)

“Ik werk als vertaler bij het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken.” (oorspronkelijk Verenigd Koninkrijk)

“Ik werk bij de Ambassade van de Russische Federatie in Nederland.”

Opvallend is dat ook oud-studenten Nederlands zich nog steeds vertegenwoordiger van het Nederlands blijven voelen. Ze blijven de Nederlandse taal en cultuur actief uitdragen. Vaak gebeurt dit vrijwillig naast hun werk of los van hun werk. Ze organiseren dan bijvoorbeeld lezingen, bezoeken colleges en scholen, zijn leeshulp.

Ik ben heel trots dat ik bij de Anne Frank Trust mag werken. Ik heb een Nederlandstalige literatuuravond in Londen georganiseerd met onder andere Herman Koch als gast. En hiernaast ben ik 'Dutch Specialist' voor het European Literature Network.' (Verenigd Koninkrijk)

Ook hier geven alumni aan dat de interesse en steun vanuit Nederland en Vlaanderen vaak afwezig is.

Ik ben de enige op deze post die Nederlands spreekt. Dus als Vlamingen zich hier op het consulaat komen aanmelden bedien ik ze. Daarbij gaat het meestal om [...] consulaire zaken maar ook bijstand aan Belgen (gevangenen, juridische aangelegenheden, enz.)

De Nederlandse ambassade in Polen is een spil in het netwerk van universiteiten in Polen waar Nederlands wordt gedoceerd. In nauwe samenwerking met de Vlaamse vertegenwoordiging ondersteunen wij de neerlandistiek in Polen waar mogelijk. Zo hebben wij gezamenlijk een 'stagemodel' samengesteld voor studenten neerlandistiek, organiseren wij regelmatig overleg en de jaarlijkse Neerlandicidag. Daarnaast geven diplomaten lezingen op de faculteiten, en leggen wij contacten tussen universiteiten en bedrijfsleven. Wij coördineren 'Het Internationaal Studentendictee' en ondersteunen bezoeken van schrijvers aan de universiteiten alsmede van tijd tot tijd andere culturele projecten van de universiteiten. De ambassade is een vraagbaak en 'beschermheer' van de faculteiten Neerlandistiek.' (Polen)

Alumni vinden het overbrengen van de Nederlandse cultuur verreweg het meest interessante aspect van hun baan. Ook andere aspecten zorgen ervoor dat de banen boeiend blijven: bijna driekwart van de respondenten noemt het leggen van verbindingen, het netwerken en samenwerken. Bezig zijn met talen, communiceren, schrijven en doceren vult ruim de helft in als meest aantrekkelijke aspecten.

Nederlands in Indonesië heeft verschillende functies, een taal om het verleden te bestuderen, en een taal om in het heden mee te communiceren. Na 350 jaar betrekking met Indonesië heeft het Nederlands sporen achtergelaten, in de geschiedenisteksten, de wet en nog veel andere teksten.' (Indonesië)

Nederland heeft een rijke geschiedenis aan kunst en cultuur. De internationale neerlandistiek is dus in eerste instantie belangrijk omdat het ervoor zorgt dat studenten uit andere landen ook van deze kunsten mogen genieten. Voor bedrijven is de neerlandistiek ook belangrijk. Nederland is een significante handelspartner voor veel Europese landen. [...] Het is algemeen bekend dat Nederlanders goed Engels kunnen spreken, maar wil je indruk maken op je Nederlandse relatie dan is het heel handig als iemand van jouw bedrijf Nederlands kan. Maar niet alleen de taal is belangrijk, je kunt veel meer bereiken als je bekend bent met de Nederlandse cultuur. Zo weet je het best wat belangrijk is voor een Nederlands bedrijf en wat wel en niet kan qua etiquette. Ook voor de toekomst is de neerlandistiek belangrijk. Nederland is een progressief land met veel innovatie op het gebied van groene energie, de internationale neerlandistiek zorgt ervoor dat mensen uit andere landen hier ook van op de hoogte zijn. Ik denk bijvoorbeeld dat andere landen veel van Nederland zouden kunnen leren wat betreft infrastructuur en duurzame energie.' (Verenigd Koninkrijk)



Nederlands is belangrijk voor een diplomaat. Om twee redenen. De eerste is dat je geen nuances uit het zicht mag verliezen als het om bilaterale relaties gaat tussen de twee staten. Want een heel kleine, zelfs bijna onzichtbare fout kan zeer zware gevolgen hebben. De tweede reden is, volgens mij, dat tot op heden officiële gesprekken op het topniveau in de moedertaal worden gehouden. Deze regel lijkt zeer diep geworteld te zijn met als gevolg dat de neerlandistiek in de naaste toekomst een bijna beschermde status heeft, als het over (officiële) Russisch-Nederlandse relaties gaat.' (Rusland)

Alumni zijn er dan ook het meest trots op als een bepaald samenwerkingsverband slaagt en/of meer blijkt op te leveren dan verwacht. Ook zijn ze trots op hun leerlingen, hun vertaalwerk, hun publicaties, het succes van hun blogs.

Bovenal blijkt hier dat neerlandici overal ter wereld actief de Nederlandse taal en culturen blijven uitdragen, hier trots op zijn en zich hiervoor buiten eisen van werk en maatschappij om toch blijven inzetten.

Als neerlandici zijn we voor twee belangrijke aspecten verantwoordelijk: het creëren van een vruchtbare en vriendelijke sfeer voor de mensen die in ons land aankomen. We zorgen ervoor dat er goede deskundigen zijn die het contact tussen twee culturen kunnen leggen. En de neerlandistiek zorgt ervoor dat mensen wereldwijd deel kunnen worden van steeds verschijnende Nederlandse en Vlaamse bedrijven.' (Rusland)

Als bedreiging noemen alumni vooral het invoeren van het Engels als voertaal in het Nederlandse onderwijssysteem.

Meer serieuze problemen blijken in de wieg van de Nederlandse taal te zijn – in Nederland zelf. [...] De tendens om tweetalig onderwijs in te voeren in Nederlandse basisscholen lijkt zeer sterk te zijn. Indien Engels inderdaad een tweede moedertaal wordt voor de Nederlandse scholieren, verzwakt de positie van het Nederlands aanzienlijk.'

Ook buiten Nederland en België moeten de opleidingen Nederlands alle lessen zoveel mogelijk in het Nederlands zelf aanbieden, zodat studenten sneller met de taal vertrouwd zijn en zich comfortabeler voelen om de taal te spreken. Ook lessen Nederlandse cultuur, geschiedenis en literatuur kunnen (en zouden) in het Nederlands gegeven moeten worden.' (Wallonië)

In het taalgebied wordt veel opleiding gegeven in het Engels. Bovendien zijn er in Nederland universiteiten waar de Engelse taal werktal is. Dat vormt een verkeerde mening en helpt een mythe op te bouwen dat goede kennis van het Engels voldoende is om in Nederland of Vlaanderen goed te kunnen functioneren. [...] In dat opzicht verschilt de positie van de Nederlandse taal in onze regio veel van die van de Scandinavische talen.' (Rusland)

4. REGIOPLATFORM

Een aandachtspunt dat uit het veldonderzoek kwam, is de indeling van de internationale neerlandistiek in regioplatforms. Veel docenten geven aan geen lid te zijn van een regioplatform. Reden hiervoor is onbekendheid met het bestaan ervan. Overigens vullen ook studenten in dat zij graag wat meer zouden weten en profiteren van een regioplatform. Het belangrijkste verbeterpunt dat docenten die wel lid zijn van een regioplatform noemen, is inderdaad de zichtbaarheid en de mate van activiteit in sommige regio's.

De docenten die wel lid zijn van een regioplatform zien als allerbelangrijkste activiteit het bijwonen van de conferentie en/of het symposium dat het regioplatform organiseert en het contact met collega's van het regioplatform. Regioplatforms spelen dus een belangrijke rol voor het onderzoek en onderwijs in de regio en zijn cruciaal voor de contacten tussen de docenten/onderzoekers.

ONDERZOEKSONDERWERPEN

- Nijhoff • mijnen in Limburg • theoretische taalkunde • theoretische historische fonologie
- Nederlands als bronnentaal • lexicologie • Hendrik Conscience • vertaalkunde • kleuter- kinder- en jeugdliteratuur • didactiek van het Nederlands als vreemde taal • moderne Nederlandse literatuur
- interpretatie van literaire teksten • W.F. Hermans • Bordewijk • Van Schendel • avant-garde
- modernisme • migratie • postkolonialisme • postmodernisme • geschiedenis van het Nederlands
- NT2 • toegepaste taalkunde • kunst • kunstgeschiedenis • taalbeleid in Suriname • taalbeheersing in relatie tot mindset • Surinaams-Nederlands • vertalingen naar het Duits • posture verba • recente vertalingen uit het Nederlands naar het Duits • geschiedenis en culturele werking van Hoogeveens Verbeterd Leesplankje (aap-noot-mies) • Jan Ligthart • taalkunde (vergelijkend Nederlands-Afrikaans)
- muziek in het NT2/NVT-onderwijs • Cultural and Literary Animal Studies • Urban Studies (vergelijkende studies Nederlandstalige en Afrikaanstalige literatuur) • taalfilosofie
- zeventiende-eeuwse letterkunde • culturele geschiedenis van Nederland • cultuurgeschiedenis van de (oude) Nederlanden • literaire competentie • Nederlands NT4 • syntaxis • aspecten en elementen van vertaling • contrasten Nederlands-Frans en Nederlands-Duits • verhouding literatuur en beeldende kunst • Duitse en Nederlandse versies van het Reynaert-verhaal • Nederlandse literatuur in China • de Kroatische neerlandistiek • Caribische (Surinaamse) literatuur en cultuur • vergelijkend onderzoek naar nationale bewegingen • curriculumontwikkeling • Nederlandsch-Indische literatuur
- (Indonesische) etnische cultuur en samenleving • invloed van het Nederlands op het Menadonees (Noord-Celebes) • invloed van de Nederlandse zending in Toraja/Zuid-Celebes
- betekenis van Dr. B.F. Matthes' werk in Zuid-Celebes • J.H. Friedericy in Indische letteren • taalstrijd tussen het Nederlands en Frans in Brussel • vertaling • receptie en promotie van de werken van Arnon Grunberg • vertaling van bewegingswerkwoorden in Romaanse vs Germaanse talen
- progressieve konstruksies in Nederlands en Afrikaans • receptie Nederlandstalige literatuur in Italië • vertaling receptie en promotie Nederlandstalige literatuur in Zuid-Europa • sociolinguïstiek
- pragmatiek • receptie van de Nederlandse literatuur in Rusland • het onpersoonlijk passief in het Nederlands en het Zweeds • taal en macht • receptiegeschiedenis van de Nederlandstalige literatuur in Hongarije • gezondheidscommunicatie • klassieke retorica als basis voor het vak taalbeheersing
- literatuurtheorie • ironie in het werk van Arnon Grunberg • Nederlandse poëzie • receptie van Nederlandse literatuur in de VS • Camera Obscura • Max Havelaar • poëzie van Paul van Ostaïjen in vergelijking met Engelse poëzie uit de Eerste Wereldoorlog • representaties van masculiniteit en hun tijdscontext in *De passievrucht* (Karel Glastra van Loon) • grammatikale verskille tussen Afrikaans en Nederlands (en ander Wes-Germaanse tale) • Cees Nooteboom

5. LEERMIDDELEN

Uit het veldonderzoek komt naar voren dat leermiddelen voor de internationale neerlandistiek een aandachtspunt zijn. Als mogelijkheden om aan het tekort aan voldoende geschikt materiaal tegemoet te komen worden het meer delen van bestaand (eigengemaakt) materiaal en het ontwikkelen van digitaal materiaal genoemd.

Naast de genoemde materialen geven respondenten aan dat er behoefte is aan lespakketten (literair) vertalen, actualisatie van bestaande materialen, een website of app waarmee studenten hun uitspraak kunnen oefenen, (parallel) corpora, informatieve sites over actuele systeem- en sociolinguïstische ontwikkelingen in de Nederlandse taal, lespakketten debatteren, een aantrekkelijk oefeningboek Middelnederlands en zeventiende-eeuwse Nederlands (Middelnederlands als vreemde taal, met aandacht voor

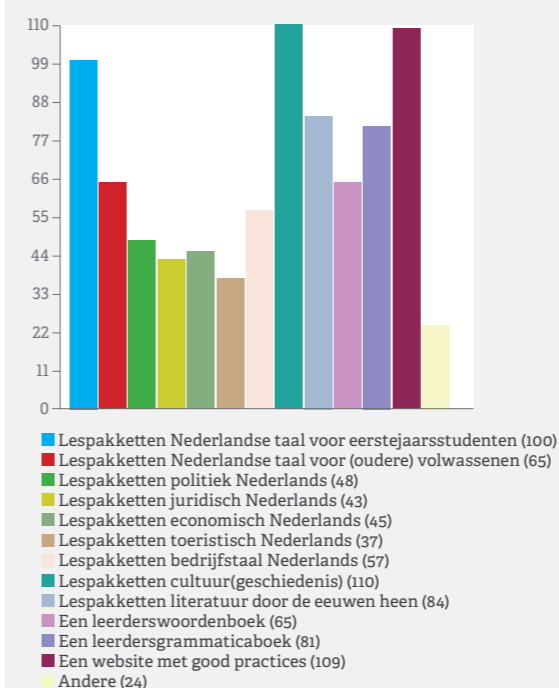
grammatica en de hele culturele en maatschappelijke context) en lespakketten Nederlandse taal voor Afrikaanse studenten.

‘Het is zeer moeilijk om Nederlands te onderwijzen in Frankrijk. Je staat vaak alleen voor alles, geen methode of boeken voor de voorbereiding voor de examens. [...] Zeer moeilijk om leraren te vinden.’

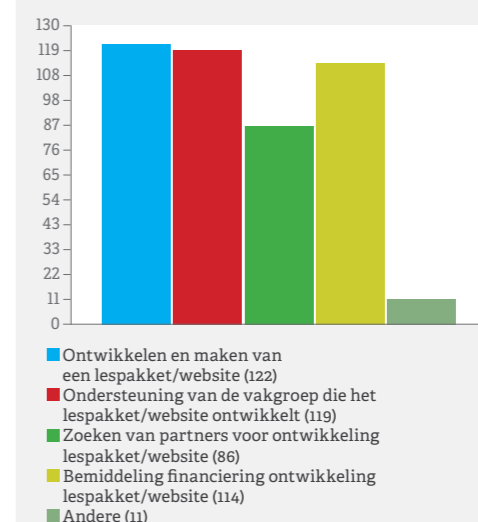
Minder dan de helft van de docenten heeft de behoefte een MOOC te volgen of aan te bieden over de Nederlandse taal en/of cultuur. Degenen die wel interesse hebben zouden zich via een MOOC graag verdiepen in creatief schrijven, cultuur, kunst en meertaligheid. Een cursus Fries of taalkunde kan in mindere mate rekenen op belangstelling. Over het inzetten van een MOOC bij het doceren van de neerlandistiek is ongeveer de helft van de docenten enthousiast. Dit wordt dan vooral gezien als een ‘extraatje over de Nederlandse en Vlaamse cultuur’.

De respondenten geven duidelijk aan dat ze de IVN willen zien als een voortrekker bij andere digitale leermiddelen:

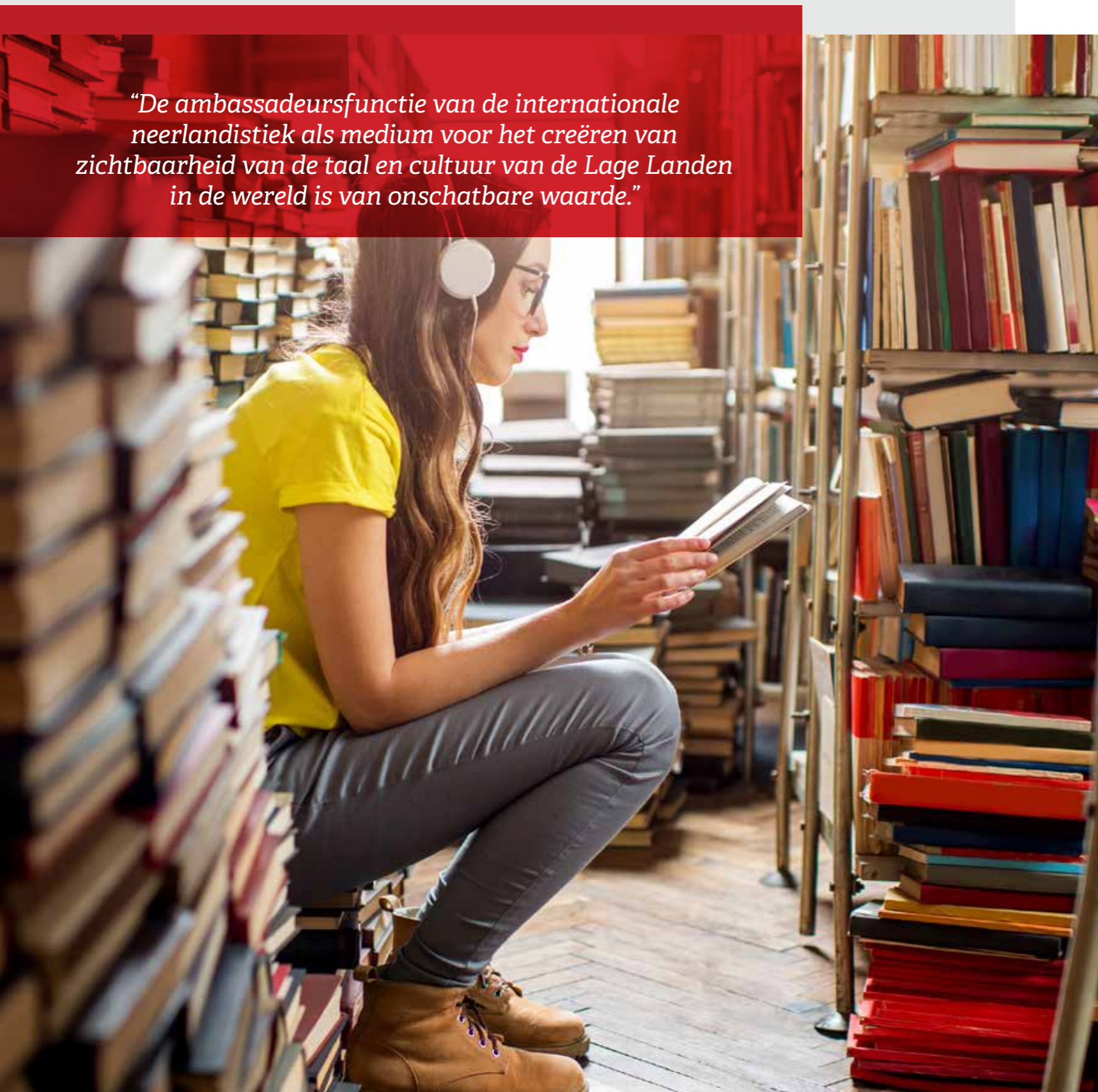
figuur 7: Aan welk digitaal lesmateriaal zou u behoefte hebben?



figuur 8: Welke rol zou de IVN daarbij kunnen spelen?



“De ambassadeursfunctie van de internationale neerlandistiek als medium voor het creëren van zichtbaarheid van de taal en cultuur van de Lage Landen in de wereld is van onschatbare waarde.”



6. IVN

6.1 Imago

Twee derde van de respondenten is lid van de IVN, een derde is dat niet. Respondenten geven verschillende redenen aan om lid te worden van de IVN. Zo vinden ze het goed voor de contacten en vinden ze de publicaties van de IVN interessant. Ook zijn ze geïnteresseerd in nieuws op het gebied van de neerlandistiek en willen ze de internationale neerlandistiek steunen.

Slechts een derde van de respondenten is geen lid van de IVN. De belangrijkste reden hiervoor is onbekendheid met de IVN en met een mogelijk lidmaatschap. Hier ligt een aandachtspunt voor de IVN. Sommige respondenten vinden het lidmaatschap van de IVN te duur of vinden dat hun werkgever het zou moeten betalen (maar dit gebeurt niet).

De belangrijkste taak van de IVN ligt bij het stimuleren van netwerken en contacten, de organisatie van het colloquium neerlandicum en de stimulering van onderwijs en onderzoek Nederlands wereldwijd. Het luisteren naar en vertegenwoordigen van de mensen uit het veld is hierbij het meest van belang waarbij bijna een kwart van de respondenten het ontwikkelen van een toekomstvisie over Nederlands wereldwijd noemt. De website en de publicaties worden ook gezien als belangrijke taken. Vooral het faciliteren van wetenschappelijke publicaties in het Nederlands wordt van groot belang geacht. In het onderzoek geven respondenten aan dat het netwerk uitgebreid zou kunnen worden door alumni uit de internationale neerlandistiek erbij te betrekken.

De IVN is uniek want bijna alle continenten in de wereld (Europa, Azië, Amerika, Afrika) hebben vertegenwoordigers in de vereniging en ze hebben allemaal met neerlandistiek te maken.

- De belangrijkste kernwaarden van de neerlandistiek zijn in mijn ogen autonomie, doelgericht, innovatief, inspirerend, ondersteunend, samenwerking en zelfstandigheid.
- IVN kan de stem van de neerlandici zijn.
- De wijde vertakking; volgens mij slaagt de IVN er erg goed in om de hele internationale neerlandistiek te bereiken.
- 1. Rol als spreekbuis en gezamenlijk platform voor de hele internationale neerlandistiek;
2. Rol als netwerk voor contacten en uitwisseling;
3. Bemiddelaarspositie tussen extra en intramuros en naar Taalunie en overheid.
- Het is goed dat er zowel binnen als buiten het Nederlands taalgebied één organisatie bestaat die vakgenoten verbindt.
- Belangenbehartiging: het is belangrijk dat één stem van de neerlandistiek wereldwijd klinkt. Het internationaal onderzoek neerlandistiek zet het nationale neerlandistische beeld in een noodzakelijke context; zonder buitenland geen binnenland.
- De IVN is een mondiaal, overkoepelend platform voor de neerlandistiek. Alle facetten van de internationale neerlandistiek (onderzoek en onderwijs, taal- en letterkunde, cultuurkunde, taalverwerving) zijn vertegenwoordigd. De IVN is de organisatie die als referentiepunt voor een gemeenschappelijke vak-identiteit kan dienen.
- De IVN heeft 'sterke' merken: colloquium, *Internationale Neerlandistiek* en nu ook *VakTaal* en *Lage Landen Studies*. De IVN komt ook echt op voor de belangen van de docenten en voert daarover soms scherpe debatten. De IVN heeft veel en zeer loyale leden: mensen met veel hart voor de zaak die er niet van terugschrikken om bij te dragen aan het gemeenschappelijk doel.

- ‘Deskundigheid wat betreft de Nederlandse taal en cultuur.’
- ‘De ambassadeursfunctie van de internationale neerlandistiek als medium voor het creëren van zichtbaarheid van de taal en cultuur van de Lage Landen in de wereld is van onschatbare waarde.’ (Aruba)

Er worden twee zaken genoemd waar de IVN een grotere rol kan spelen dan de organisatie nu doet: het verspreiden van good practices en het binden van alumni. Ook zou de IVN meer betrokken moeten zijn bij het vormgeven van nascholingscursussen (docenten) en zomercursussen (studenten) omdat de IVN een beter beeld heeft van de behoeften van deze doelgroep.

- ‘Misschien een soort centrale database voor lesmateriaal met een overzicht waar je wat kunt vinden. En waar je ook iets gericht naar wetenschappelijke publicaties (voor taalverwerving/letterkunde/taalkunde/cultuur uit de neerlandistiek extra muros) kunt zoeken.’

- ‘Ik zou het op prijs stellen als wij, docenten extra muros, eenvoudiger aan Nederlandstalige literatuur konden komen. Het bestellen van Nederlandstalige boeken is vanuit het buitenland moeizaam: direct bestellen op websites van Nederlandse uitgeverijen functioneert veelal niet met een buitenlands e-mailadres, verzendkosten zijn buitensporig hoog, antiquarische bestellingen niet mogelijk.’

- ‘Het zou beslist een pluspunt zijn als de IVN mee zou kunnen helpen aan een succes-/overlevingsstrategie voor noodlijdende docentschappen.’

- ‘Ik heb de indruk dat de IVN niet erg leeft op middelbare scholen. Misschien zouden secties Nederlands kunnen worden benaderd. In Nederland zijn veel mensen ontevreden over het eindexamen en over de inhoud van het schoolvak. Ik vind dat de IVN zich daar meer mee zou moeten bezighouden.’

6.2 Internationale Neerlandistiek, Lage Landen Studies, VakTaal

Ruim twee derde van de respondenten leest het

wetenschappelijke tijdschrift *Internationale Neerlandistiek* van de IVN. Iets meer dan een vijfde leest *Lage Landen Studies* en iets minder dan een vijfde leest *VakTaal*. Een kwart van alle lezers zegt lid te zijn van de publicaties omdat ze de neerlandistiek willen steunen.

VakTaal wordt vooral gezien als het blad dat je moet lezen als je wilt blijven op je vakgebied (ruim 80% van de respondenten geeft dit aan). Een kwart van de respondenten gebruikt het blad bovendien als lesmateriaal.

Internationale Neerlandistiek wordt in mindere mate gebruikt als lesmateriaal (minder dan 20%) maar vooral voor onderzoek (45%) en ook het bijhouden van het vakgebied (ruim 85%).

Lage Landen Studies wordt van de drie IVN-publicaties het meest gebruikt voor onderzoek (bijna 70%). Ook hier zegt bijna 85% LLS te lezen om bij te blijven op het vakgebied. Ruim een kwart van de respondenten gebruikt LLS als lesmateriaal.

Ruim een derde van de respondenten heeft wel eens gepubliceerd in een of meer van de drie publicaties. Deze publicaties bestrijken de internationale neerlandistiek in de breedste zin, van letterkunde, taalkunde, historie, cultuur, vertalen, recensies, receptie, boekbesprekingen, in memoriam tot gezondheidscommunicatie en pragmatiek.

Alle respondenten geven aan wel eens te willen publiceren in een van de tijdschriften, onderwerpen die genoemd worden lopen uiteen van ‘problemen van NVT-leerders’, (Indonesische) etnische cultuur en samenleving en beeldende kunst tot eigenaardigheden van het Nederlands.

6.3 Nieuwsbrief

De nieuwsbrief van de IVN wordt breed gelezen. Redenen om een abonnement op de nieuwsbrief te nemen zijn: op de hoogte blijven, ontwikkelingen bijhouden, weten wanneer er nieuwe publicaties zijn, vacatures zien, lezen waar collega's mee bezig zijn, bij de tijd blijven en weten wanneer congressen en dergelijke plaatsvinden. De

nieuwsbrief wordt geroemd omdat deze beknopt, interessant, overzichtelijk, gevarieerd en bondig is. Een kritisch geluid is er ook: sommige onderwerpen zouden uitgebreider kunnen worden belicht en er zou meer aandacht voor de onderwijspraktijk moeten komen in de nieuwsbrief.

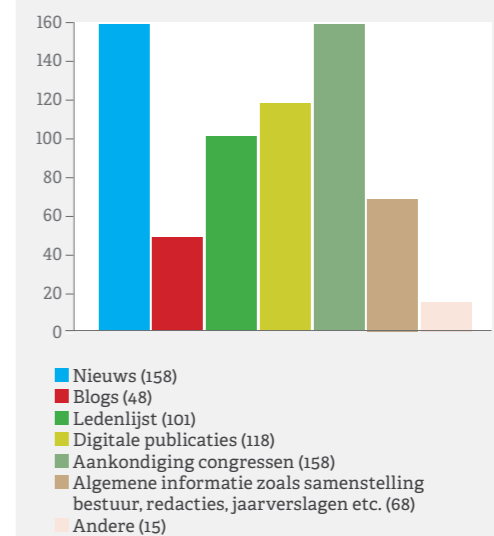
- ‘Misschien toch ook meer informatie over ‘best practices’, actieonderzoeken en ontwerponderzoeken uit de praktijk van de neerlandici in het buitenland. Bijvoorbeeld ook interviews met neerlandici in het buitenland.’

6.4 Website

Ook de website van de IVN wordt druk bezocht door ruim twee derde van de respondenten van de enquête. Bijna 80% doet dit vanwege het nieuws dat erop staat en de aankondiging van congressen. Bijna 60% kijkt op de website vanwege de digitale publicaties en precies de helft van de respondenten geeft aan de IVN-lijst via de website te raadplegen. Bijna een kwart leest de blogs.

Over de website zeggen de respondenten dat deze verbeterd is en overzichtelijker is geworden. De site krijgt veel complimenten over de lay-out en volledigheid. Als verbeterpunten worden een betere archief functie en een beter filter voor de nieuwsberichten genoemd. Ook zou er meer aan-

figuur 9: Welke aspecten vindt u interessant aan de website?



“Besikbaar stel van Nederlandse korpora vir taalnavorsif.”

dacht moeten komen voor publicatiemogelijkheden zoals in *LLS*. Sommigen zouden op de site ook boekbesprekingen en recensies willen zien.

‘Besikbaar stel van Nederlandse korpora vir taalnavorsif.’

‘Ik zocht onlangs het programma van het colloquium van 2012 om de titel van een lezing en de naam van de spreker terug te vinden. Het bleek onvindbaar te zijn. Een goed archief dat ook betrekkelijk ver terug in de tijd gaat, zou zeker een verbetering zijn.’

‘Meer de mogelijkheid bieden van interactief platform over lesmateriaal en discussie over onderzoek. Meer nieuws uit de regio’s.’

‘Meer inlichting voor buitenlanders over recent verschenen Nederlandstalige literatuur en vakliteratuur over Nederlandstalige literatuur. Meer over heel nutste in Nederlandstalige literatuur, muziek en theater, i.e. YouTube-links naar voorlezingen, muziekoptredens, nieuws over Nederlandstalig theater.’

6.5 Facebook, Twitter of LinkedIn

Bijna 78% van de respondenten heeft een Facebook-account en volgt dat van de IVN. Dit geldt in veel mindere mate voor Twitter, nog geen 4% volgt hier de IVN. Bijna 12% heeft een link met het LinkedIn-account van de IVN. Een meerderheid is tevreden met hoe de IVN zich manifesteert op social media. Al blijkt het een aanrader om Instagram en Snapchat toe te voegen.

6.6 Colloquium Neerlandicum

Het driejaarlijkse Colloquium Neerlandicum is een van de kernactiviteiten van de IVN. Een ruime meerderheid van de respondenten bezoekt dit colloquium. Redenen om het colloquium over te slaan zijn: het tijdstip in het jaar (vakantie) en overlapping met een eventueel ander congres. Er is dus geen sprake van desinteresse of een te hoge prijs. Bijna iedereen heeft met verschillende neerlandici ideeën en ervaringen uitgewisseld. Dit is een van de hoofddoelen van het colloquium.

Het colloquium scoort overweldigend goed in het onderzoek. Vrijwel iedereen is het er (sterk) mee eens dat het colloquium in zijn huidige vorm goed is en dat de invulling interessant is. Bijna niemand vindt het colloquium te lang duren. En eigenlijk is iedereen het erover eens dat het colloquium niet vaker hoeft plaats te vinden (hoogste score in het midden). De prijs is goed voor wat je krijgt, al zouden meer reisbeurzen welkom zijn.

Inhoudelijk gezien geven verschillende docenten aan dat er in het programma meer taalkunde zou moeten komen, meer aandacht voor praktische onderwerpen zoals het ontwikkelen en delen van lesmateriaal, ook scherpere – meer politieke – onderwerpen die aansluiten bij de vraagstukken van deze tijd en meer gecoördineerde creatieve denk- en netwerksessies. Ook is er veelvuldig de vraag om een congresbundel met daarin de publicatie van alle bijdragen.

‘Het is een ontmoetingsplaats, onderhouden en verbeteren van een netwerk.’

7. SAMENVATTING

7.1 Internationale neerlandici

De mensen die zich bezighouden met de internationale neerlandistiek houden zich vooral bezig met onderwijs, daarna met onderzoek, met vertalen en cultureel werk rond Vlaanderen en Nederland. Dat docenten neerlandistiek zeer gemotiveerde mensen zijn, blijkt uit dat ze als ze over hun werk praten het met name hebben over de intellectuele voldoening, het contact met studenten en de afwisseling van hun vak. En daarnaast uit wat er allemaal gebeurt naast hun kerntaken: bijna alle neerlandici in het buitenland houden zich bezig met het organiseren van activiteiten zoals lezingen, boekpresentaties en wetenschappelijke bijeenkomsten. Hun werkzaamheden worden voor het belangrijkste deel – en in veel gevallen zelfs volledig – betaald door hun eigen universiteiten.

Studenten Nederlands kiezen hier vooral voor vanuit hun interesse voor de taal en cultuur. Het vinden van een baan speelt ook een grote rol in bepaalde gebieden, we kunnen hier dus ook spreken van een sterke (intrinsieke) motivatie. Studenten en docenten merken op dat voor het Nederlands - in vergelijking met andere vreemde talen - relatief weinig beurzen te verkrijgen zijn.

Uit de responsen van de groep alumni blijkt dat de studie Nederlands veel en gevarieerde mogelijkheden biedt. Alumni houden zich bezig met vertalen, onderwijzen, publiceren, het onderhouden van diplomatieke, handels- en culturele betrekkingen en het organiseren van culturele evenementen. Zo vormen zij een netwerk van hoogopgeleide neerlandici over de hele wereld.

Bovenal blijkt dat neerlandici overal ter wereld actief de Nederlandse taal en cultuur uitdragen, hier trots op zijn en zich hiervoor buiten eisen van werk en maatschappij om blijven inzetten.

7.2 Imago IVN

De IVN wordt gezien als een uniek en zeer uitgebreid netwerk van neerlandici wereldwijd, de organisatie wordt innovatief en deskundig genoemd.

Hoewel de tevredenheidsgraad van de IVN-colloquia zeer hoog ligt, worden hier ook verbeteringssuggesties gegeven. Voor het komende colloquium verdiept de IVN zich in deze suggesties.

Van de IVN-publicaties worden met name *Internationale Neerlandistiek*, *Lage Landen Studies* en *VakTaal*, de nieuwsbrief en de website door de gebruikers gewaardeerd.

Bij de zaken waarmee we als IVN aan de slag gaan, hoort in elk geval het verbeteren van de contacten van neerlandici wereldwijd: alumni, studenten, docenten in Nederland, Vlaanderen en daarbuiten, en het nader bekijken van de samenwerking met de regioplatforms.

Ook geeft een groot deel van de respondenten aan over meer digitaal materiaal te willen beschikken voor de eigen lespraktijk. De IVN gaat in samenwerking met de Taalunie kijken hoe we hier een impuls aan kunnen geven.



7.3 Troeven en bedreigingen

De sterke troeven van de internationale neerlandistiek zijn duidelijk de neerlandici, hun motivatie en hun inzet. Bedreigingen zijn de lage salarissen,

met name in bepaalde gebieden, het docententekort in bepaalde gebieden, het gevaar te versnipperd te raken en een educatieve moderniseringslag te missen door gebrek aan middelen.

Ruim 13.000. Het aantal studenten Nederlands buiten Nederland en Vlaanderen bedroeg in 2016 13.777, een toename van ruim 2% ten opzichte van 2015.

Bijna 3% meer. Het aantal docenten wereldwijd bedroeg in 2016 519, een toename van bijna 3% ten opzichte van 2015.

Vooral in Europa. De meeste studenten Nederlands buiten het taalgebied zijn te vinden in Europa: bijna 78%. Ongeveer 10% studeert Nederlands in Afrika, 6% in Noord-Amerika en ruim 6% in Azië.

141. Het aantal opleidingen Nederlands in het hoger onderwijs (buiten Nederland en Vlaanderen) bedroeg in 2016 141.

Onderwijs en onderzoek. De mensen die zich bezighouden met de internationale neerlandistiek geven vooral onderwijs, doen onderzoek en houden zich bezig met vertalen en cultureel werk.

Motivatie. Internationale docenten Nederlands noemen als redenen voor hun werk 'intellectuele voldoening', 'contact met studenten' en de afwisseling van hun vak.

Méér. Naast hun kerntaken houden neerlandici in het buitenland zich ook bezig met het organiseren van activiteiten zoals lezingen, boekpresentaties en wetenschappelijke bijeenkomsten.

Taal en cultuur. Studenten kiezen voor het Nederlands vooral vanuit hun interesse voor de taal en cultuur. Het vinden van een baan is een goede tweede reden.

De toekomst. Twee punten springen uit het onderzoek. De wens om contacten te verbeteren met neerlandici over de hele wereld. En de behoefte aan digitaal materiaal in de eigen lespraktijk.

Bedreigingen. De lage salarissen, vooral in gebieden waar de levensstandaard laag is, het gevaar versnipperd te raken en door gebrek aan middelen de moderniseringslag te missen.

LEDEN RAAD VAN ADVIES VELDONDERZOEK INTERNATIONALE NEERLANDISTIEK

Dhr. drs. Hans Beelen
Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Duitsland

Dhr. prof. dr. Lars Bernaerts
Universiteit Gent, België

Mevr. dr. Nerina Bosman
Universiteit van Pretoria, Zuid-Afrika

Dhr. lic. Benjamin Bossaert
Univerzita Komenského, Slowakije

Dhr. Dorian van der Brempt
directeur Spilliaert Huis in Oostende, België

Dhr. drs. Albert Gielen
Univerzita Karlova, Tsjechië

Mevr. drs. Esther Ham
Indiana University, Verenigde Staten

Dhr. drs. Herman van der Heide
Università degli Studi di Bologna, Italië

Mevr. dr. Annika Johansson
Stockholms Universitet, Zweden

Mevr. dr. Henriëtte Louwerse
University of Sheffield, Verenigd Koninkrijk

Dhr. lic. Eric Mijts
Universiteit van Aruba, Aruba

Dhr. Petr Oskolkov
MGIMO-Universiteit, Rusland

Dhr. prof. dr. Jan Renkema
emeritus Tilburg University, Nederland

Dhr. Jan Schinkelshoek
*oud-lid van de Tweede Kamer en voormalig lid van de Interparlementaire
Commissie van de Taalunie, Nederland*

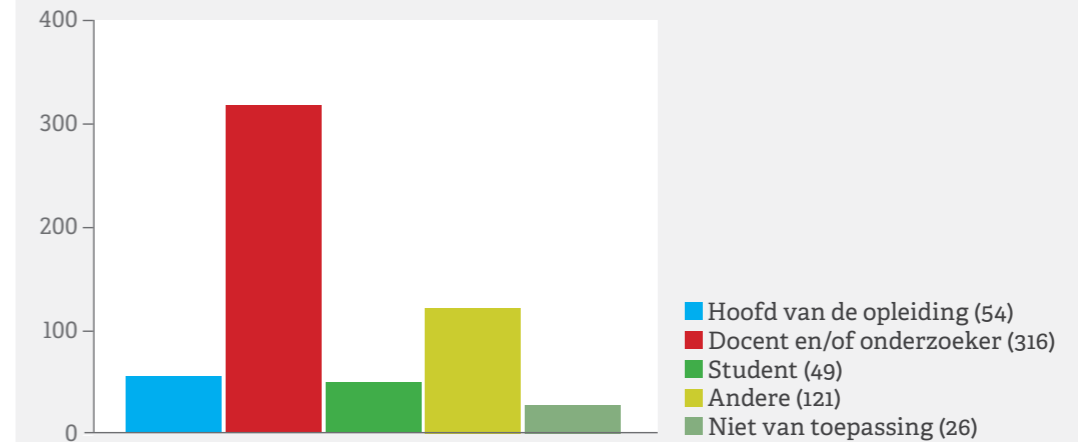
Mevr. prof. Larissa Shishulina
MGIMO-Universiteit, Rusland

Mevr. Christina Suprihatin M.A.
Universitas Indonesia, Indonesië

Dhr. dr. Johan Vanparys
Université de Namur, België

RESPONS

Figuur 10: Respondenten veldonderzoek



- Onder 'andere' vallen medewerkers van ambassades, gepensioneerden, ambtenaren, promovendi en emeriti
- 643 docenten en onderzoekers vulden de enquête in
- 38 alumni vulden een verslag in n.a.v. een vragenlijst
- 12 vertegenwoordigers van de regio's waar Nederlands wordt gedoceerd zijn geïnterviewd
- Kaart op p. 6-7: Hoger onderwijs Nederlands in het buitenland, de digitale versie vindt u hier: www.ivn.nu/wereldkaart
- De gebruikte enquête voor het veldonderzoek kunt u opvragen bij: bureau@ivn.nu
- Het rapport 'De staat van het Nederlands in de wereld' staat hier: <https://www.ivn.nu/rapport-115>, een gedrukt exemplaar kunt u opvragen bij: bureau@ivn.nu

COLOFON

Het onderzoek werd uitgevoerd door de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN), met steun van het ministerie van OC en W.

Met dank aan alle respondenten, de adviesraad veldonderzoek, stagiaires Suzanne van den Berg en Lisa Lam.

www.ivn.nu

mei 2018

